

KINNULA KINNULA VALLISAARI

- lapinraunion kaivaus 30. 7. - 1. 8. 1984

Kylä: Kinnula

Tila: Patoniemi RN:o 3: 39, om. Aulis Tenhunen, os. Rantamäki,
43900 Kinnula

Peruskartta 2334 06 JÄÄJOKI

Koordinaatit x = 7030 18

y = 2551 34

z = n. 137

Kiintopisteen korkeus merenpinnasta: 137,04

Kiintopisteen punnitusluku: 108

Kaivauksen löydöt: -

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tiedot: Janne Vilkunan tarkastuskertomus v. 1983

Johdanto	s. 1
Kaivaustyö ja -tulokset	s. 1
Negatiivit 98026-98029	
Diat 30118-30120	
Kartat	
- peruskarttakopio 2334 06 JÄÄJOKI	s. 3
- karttakopio 1:10 000	s. 4
- profiilikartta 1:20	s. 5
Liitteet	
- valokuvataulut	s. 6
- lehtileike (Kotiseudun sanomat 1. 8. 1984)	s. 10

Johdanto

Keski-Suomen museon intendentti Janne Vilkuna kävi 13. 7. 1984 tarkastamassa Isojoen suun itäpuoleiselta niemeltä löytyneiden muinaisuuksien löytöpaikkoja, jolloin oppaana toiminut Jaakko Kinnunen (Kunnasmaa, Kinnula) otti puheeksi Vallisaaren oudot poterot ja kivimuurit, jotka myös käytiin tarkastamassa.

Vallisaari on n. 4 km itään Kinnulan kirkolta Kinnula - Viitasaari-maantien eteläpuoleisen peltoaukean eteläpuolella oleva kivikkoinen metsämäki. Muilta ilmansuunnilta saarta ympäröivät suot ja metsä.

Vilkuna totesi saaren länsipuolella kaksi toisistaan n. 5 metrin päässä olevaa röykkiötä. Lounaisempi niistä on halkaisijaltaan n. 5 m ja korkeudeltaan n. 0,5 m. Sen keskellä on kuoppa. Koillinenkin röykkiö on kuopallinen. Raunion halkaisija ja korkeus ovat hieman suuremmat: n. 7 m ja 1,5 m. Näistä 80 - 90 m n. itään on vielä kolmas röykkiö, korkeudeltaan puolisen metriä ja halkaisijaltaan n. 5 m. Toisin kuin läntisissä röykkiöissä, tässä oli nykyajan penkomisen jälkiä.

Penkomisjäljet ja ennen kaikkea lapinraunioiden ja muinaisuuksien löytöpaikkojen läheisyys (Kinnulan muinaisuuksista tarkemmin Janne Vilkuna, Ancient skis of Central Finland, Fennoscandia archaeologica I, s. 31-41) olivat syynä siihen, että itäisin röykkiö valittiin museoviraston ja Keski-Suomen museon lapinraunio-tutkimushankkeen v:n 1984 kohteeksi.

Kaivaustyö ja tulokset

Kaivaukset tehtiin 30. 7. - 1. 8. 1984 vapaaehtoisvoimin. Kenttätöihin osallistuivat koululaiset Pertti Soini, Tapani Kauppinen ja Tiina Pärssinen.

Raunio kuvattiin ja jaettiin neljään sektoriin. Kiintopisteeksi valittiin röykkiön länsipuolella oleva maakivi. Rauniota peittänyt sammal poistettiin. Koska aiempina vuosina oli voitu todeta röykkiön pikkutarkan dokumentoinnin vaativan kohtuuttomasti aikaa, oli näillä kaivauksilla päätetty kokeilla röykkiön kuvaamista polaroidkameralla, kuvien yhdistämistä ja kivien vaa'ituslukujen merkitsemistä valokuvista yhdistetylle "kartalle", joka piirrettäisiin puhtaaksi myöhemmin Keski-Suomen museossa. Kokeilu epäonnistui; kuvia ei saatu yhdistetyksi toisiinsa. Näin raunio jouduttiin kaivamaan perinteisesti. Se piirrettiin ja purettiin sektoreittain.

Siirtyessäni Suomen Akatemian vanhemmaksi tutkijaksi elokuussa 1994 huomasin, että kaivamistamme lapinraunioista Vallisaaren kaivauskertomus oli jäänyt laatimatta. Sain Vilkun kaivauksiin liittyvät muistiinpanot. Vilkunalla olivat jäljellä myös röykkiön pintapunnitusluvut. Koska polaroidkokeilu epäonnistui, vain raunion profiilien ja valokuvien oli katsottu tässä tapauksessa riittävän kaivausten asialliseen dokumentointiin.

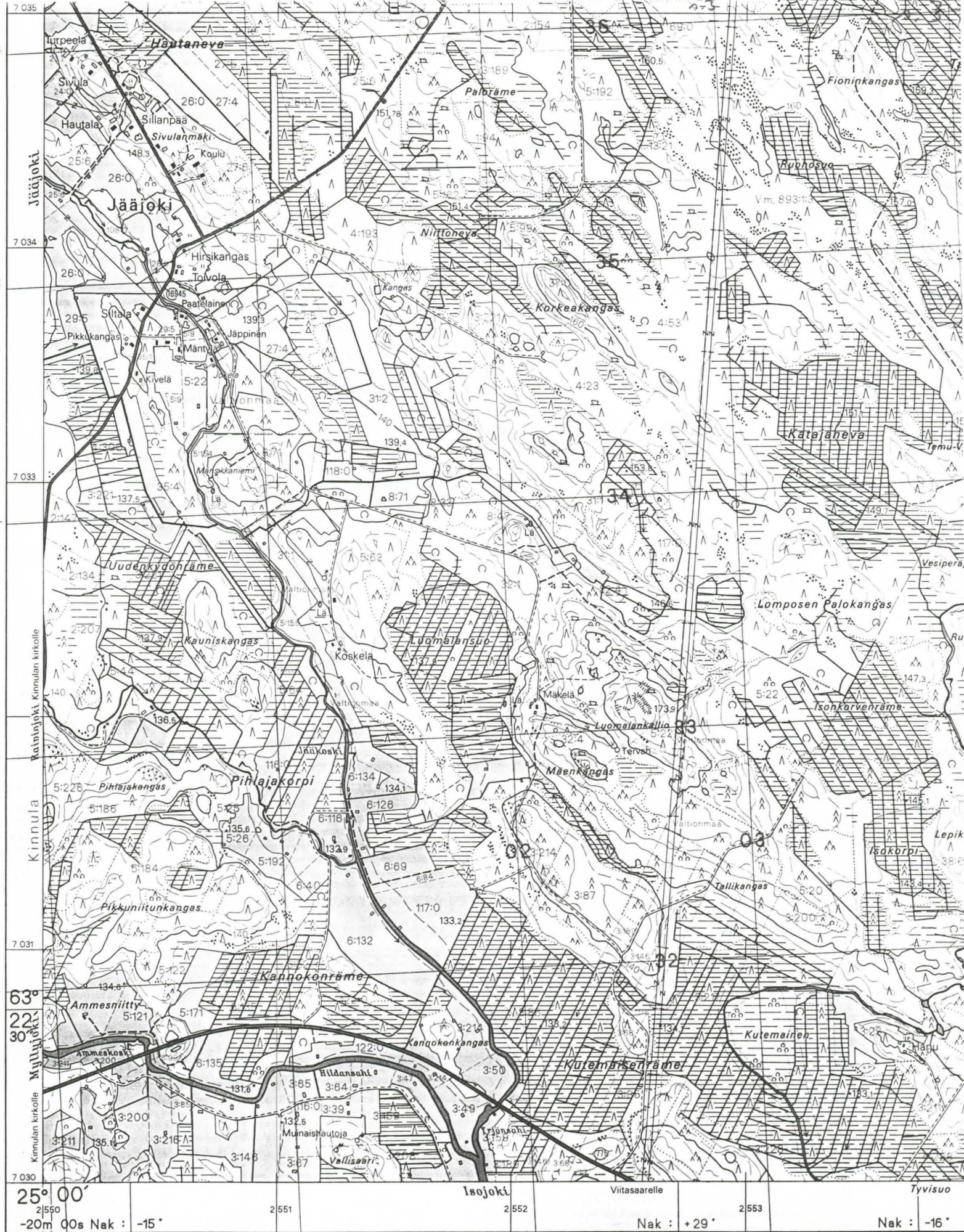
Kivien alla oli vain ohut kerros tummaa maata. Tämä alapuolella alkoi kiviensekainen koskematon puhdas hiekka. Purkamisen jälkeen röykkiö entistettiin. Rakenteita siinä ei havaittu eikä löytöjä tehty lukuunottamatta Koskenkorvapullon korkkia.

Ympäristöön ei ajanpuutteen ja maaperän kivisyyden vuoksi kaivettu koekuoppia.

Koska lähin kiintopiste oli kilometrien päässä, vaa'ittiin kaivausten kiintopisteen korkeus käyttäen apuna lähintä maantiesiltaa, jonka eteläpalkin korkeuden perusteella kp:n korkeus saatiin jonkinlaisella tarkkuudella lasketuksi. Tulos oli 137,04.

Helsingissä, 21. 12. 1994

J.-P. Taavi-

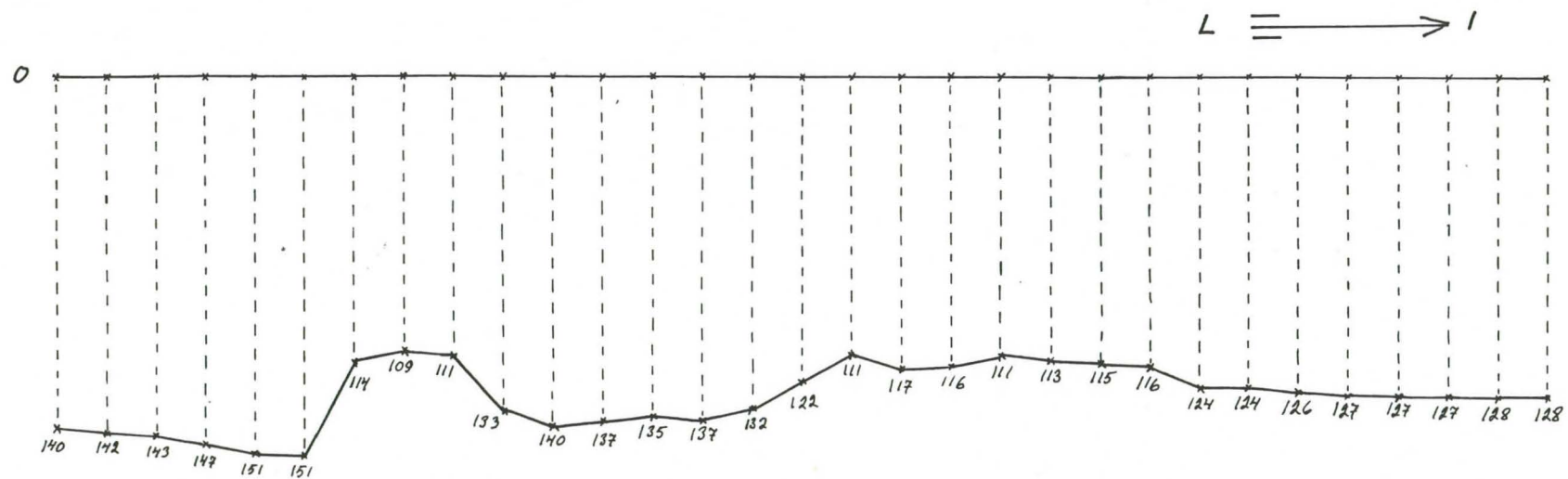
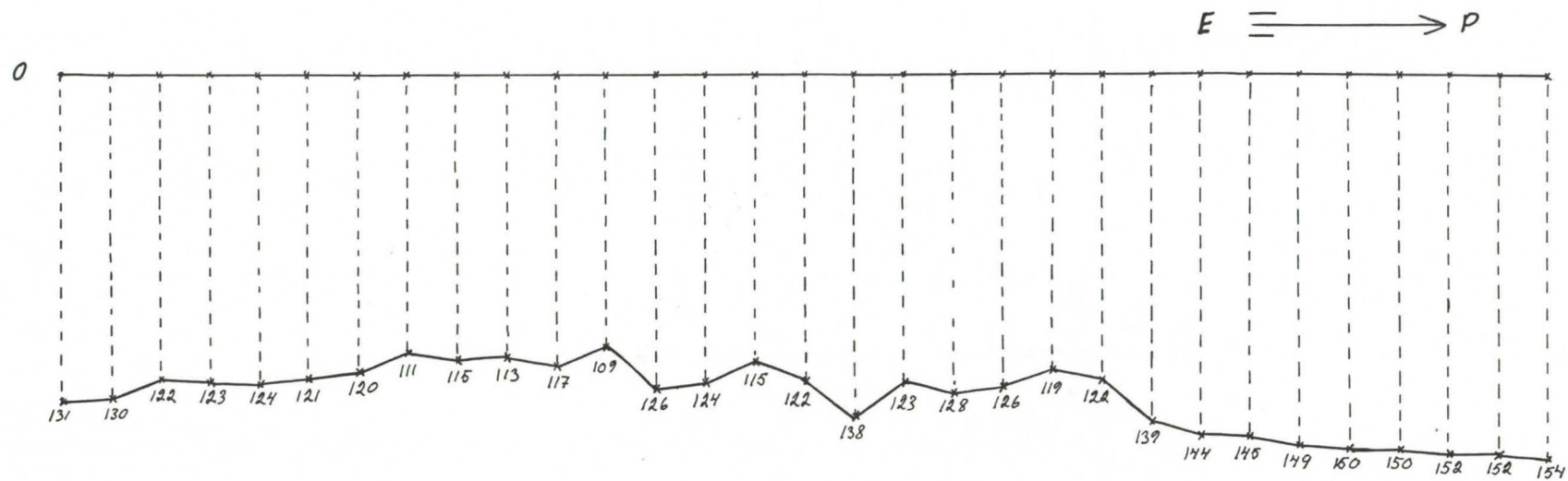

© MAANMITTAUSHALLITUS, HELSINKI 1992 Karttarunkona stereokartoitus Autograph A8-kojeella 1:10 000 v1987-88 Alueella magneettisia häiriöitä.

2334 06 JÄÄJOKI

1 000
1:20000

n. 5
 Kinnula Kinnula
 Vallisaari
 Profuikartha

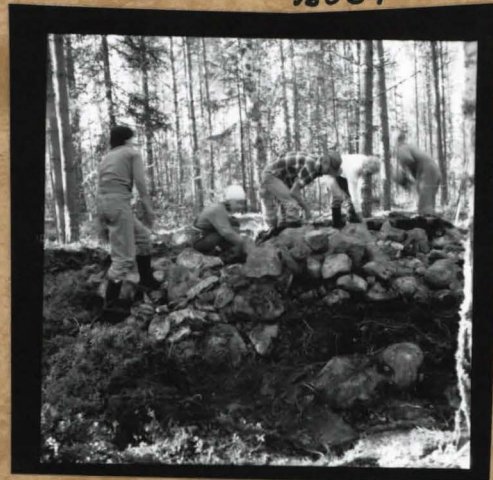

99016

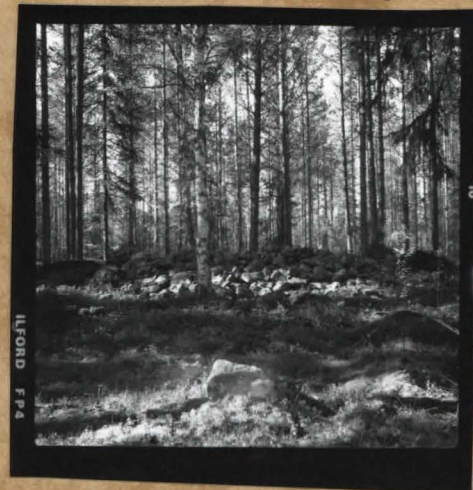
99027

99018

99029

Röykkiö ennen kaivauksia

Röykkiö ennen kaivauksia

Röykkiö puita turve poistettuna

Röykkiöitä haivetaan. Vas. Pentti Soini, Tapani Kauppinen,
Janne Vilkuna, Tiina Pärönäinen

Kotiseudun sanomat 1.8.1984

Vallisaaren salaisuus paljastuu

Pihtiputaan ja kinnulan pitäjän lehti

Maanantaina aloitettiin arkeologiset kaivaus- ja tutkimustyöt Kinnulan kirkonkylän läheisyydessä sijaitsevassa Vallisaarella. Paikka ei nykyisin suinkaan ole saari, mutta tuhansia vuosia sitten kumpareen ympärillä ovat lainehtineet Kivijärven aallot. Vallisaarella on kolme ns. lapinrauniota, joista yhtä — keskikokoista ryhdyttiin avaamaan Keski-Suomen Museon ja Museoviraston yhteistyönä.

Lapinrauniot ovat harvinaisia ja vielä harvinaisempaa on niiden avaaminen. Rauniot ovat rauhoitettuja tavallisen kansalaisen ulottuvilta. Joku utelias on joskus käpältänyt Vallisaarenkin hautoja, juuri sitä jota nyt ryhdyttiin tutkimaan. Museoviraston tutkija Jussi Pekka Taavitsainen arvelee kuitenkin, ettei tämä kyseinen ”tutkija” ole mennyt riittävästi syvälle. Taavitsainen ei vielä maanantaina osannut sanoa kuinka vanha tämä lapinraunio

on ja mitä sieltä odotetaan löytyväksi. Kaksi aikaisempaa kaivausta Keski-Suomesta ovat tuottaneet hyvin laihan tuloksen; viimeisimmässä Konginkankaalta löytyneestä haudasta löytyivät ihmisen luut, mutta ei muita esineitä.

Koska määrärahoja on niukalti on tehtävä yhteistyötä eri laitosten välillä. Keski-Suomen Museon intendentti Janne Vilkuna tutkii nyt kolmatta lapinrauniota yhdessä tutkija Jussi Pekka Taavitsaisen kanssa.

Pian salaisuus paljastuu. Vallisaaren Lapin rauniot avataan tällä viikolla. Töitä on tullut seuraamaan Kinnula-seuran puheenjohtaja Arvo E. Kinnunen (taustalla).

Heillä on apunaan kolme jyväs-kyläläistä opiskelijaa Tiina Pärssinen, Pertti Soini ja Tapani Kauppinen. Nuoret sanovat olevansa mielenkiinnosta mukana tutkimustyössä.

Kuluvan viikon aikana Vallisaaren arvoitus ratkeaa, löytyykö sieltä mitään toditusaineistoa ja kuinka vanhoja hautakummut ovat. Iän määrittely saattaa kuitenkin viedä vielä aikaa, sanovat tutkijat. Museoviraston tutkija Jussi Pekka Taavitsainen kertoi vastaavia raunioita tutkitun eri puolilla Suomea, aina Utsjokea myöten. Joinakin vuosina tutkitaan yksi tai useampia raunioita. Saattaa olla vuosia, ettei tutkimustöihin löydy rahaa, joten työt siltä osin seisovat. Nämä kaivaukset antavat kuitenkin pikku hiljaa tutkijoille selvyyden siitä historian hämärästä, mikä näiden hautojen vaiheilla vielä vallitsee.